

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecezane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Correspondențele sânt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refușă. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori
15 cr. rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr.
pentru fie-care publicare.

Sibiiu, în 16 Decembre, 1887.

În ajunul Crăciunului după cãlendarul Gregorian situațiunea politică era foarte încordată. Nori grei se ridicau din toate părțile și amenințau cu descãrarea vijeliei asupra cetățenilor, cari doresc desvoltare liniștită și pacinică. În bisericile creștine apostolii păcei, preoții dela altariul Domnului vestiau pacea pe pãmânt, bunăvoirea între oameni, ear în presa europeană apostolii răsboiului, oamenii, cari poartă sabie, deveniră foarte activi, și puseră la ordinea ȃilei deslegarea cestiunii orientale tot prin sabie. Situațiunea între asemenea împregiurări ni s'a părut foarte critică. Am ȃis, că departe au trebuit lucrurile se ajungă, dacă oameni se pun pe ultima rație, pe sabie și tun.

Când cestiunile europene au trecut preste stadiul, în care matura înțelepciune a diplomaților dela masa verde nu se mai simte destul de tare a le neteȃi, și aduce în consonanță cu dorința cetățenilor, cari nu ușor se resoalvă, cel puțin nu cu ușurință se resoalvă la jertfa de sânge, atunci trebuie să vorbească cel ce poartă sabia, și cel ce dă direcțiune tunului spre oastea dușmanului.

La noi toate erau puse pe terenul acesta.

Ministrul nostru de esterne prin organul seu „Fremdenblatt“ condiționează eventualele măsuri de apărare dela ulterioarele măsuri militare la granița monarhiei noastre.

Se convoacă la consiliu căpeteniile osteșesci, nu se mai vorbește despre deslușiri pe cale diplomatică, nu se încearcă o împăcare pe calea pertractărilor a divergențelor, cari deschid o mie de uși de scăpare, ci se cere sfatul puterei armate, care pune în cumpănă autoritatea forței reale, pe care se basează starea actuală a monarhiei în concertul european, se întrebă acei oameni, cari de multe ori din provocarea de răsboiu își fac și ambițiune personală.

Pe asemenea cale mergea discuțiunea în presa europeană. ȃiarele din Germania puneau în cumpănă forțele militare ale armatei rusești în fața armatelor puterilor aliate — Germania, Italia și Austro-Ungaria.

ȃiariul cel mai cetit în Ungaria, „Egyetértés“, mai mult însă „Budapesti Hirnap“ din o peană militară publică articoli răsboinici, cari se ocupau cu mijloacele de comunicațiune ale Rusiei în vreme de răsboiu, și ajung la rezultatul, că abia în o jumătate de an poate ea concentra și pune în acțiune contra inamicului o armată de jumătate de milion.

În acest ton răsboinic scria o peană militară în „Budapester Tageblatt“ și ce e mai caracteristic

acest ȃiar află cu cale a merge și mai adênc în tractarea cestiunii. „Quid tunc“ dacă va suna tunul, adecă ce vor face popoarele din monarhia noastră la cazul unui răsboiu. Și acest ȃiar află cu cale a pune în vederea cetitorilor și o revoluțiune internă naturală după vederea ungarului dela acest ȃiariu, revoluțiunea internă o vor provoca românii prin ținuta lor.

Așa sta situațiunea înainte cu câteva ȃile.

Cu satisfațiune trebuie să luăm notiță despre stadiul ei de astăȃi. Complanarea divergențelor s'a luat din mâna soldaților deocamdată, și din nou e pusă în mâna diplomaților, cari pot judeca cu sânge rece și nu ușor își vor închide toate ușile de scăpare.

După scirile cele mai nouă împêratul Germaniei a trimis țarului Rusiei o scrisoare, a cărei cuprins e de mare importanță politică.

Se vorbește, că complanarea diferențelor e pe calea de a deveni faptă împlinită, și ca jertfă va cădea principele Bulgariei.

Vom vedé cum se vor mai desvolta lucrurile.

Revista politică.

După cum am anunțat în mai multe rënduri, negoțierile vamale ale monarhiei noastre cu Italia au avut rezultat favorabil și astfel în partea aceasta, după scirile de până acum, suntem feriți de un răsboiu vamal. Ambele părți au cedat, căci între alarmările cele înspăimântătoare trebuia, ca aceste două state să-și întărească relațiunile amicabile și mai tare prin buna învoire și învingând toate greutățile, cari ar fi putut servi drept motive de neînțelegere.

Din Pesta se anunță oficios în aceasta cestiune, că ratificarea contractului de tarifă și comerț se va efeptui numai după ce va fi luat în considerare din partea ambelor legislative. În urma acestora regimul italian, cu toate că contractul a fost votat din partea parlamentului italian, nu putea să-l activeze, ci trebuia mai întâiu să aștepte ratificațiunea. Pentru ca însă acest contract atât de însemnat pentru ambele părți totuși să poată intra în activitate, guvernul italian, sub responsabilitatea lui, a stăruit ca el să intre măcar provisorice în valoare, dacă n'ar întimpina vr'o pedecă din partea regimelor noastre. Regimul austriac și cel ungar, pricepând bunele intențiuni ale italienilor, ș'au dat consimțământul. Astfel dar îndată ce se vor mai efeptui și formalitățile

necesare, va urma atât în Roma cât și în Viena și Pesta publicarea contractului provisoriu, care cu 1 Ianuarie 1888 va și intra în valoare.

Șirul scirilor pacinice, cari dau simptoame de menținerea bunelor relațiuni între diferitele state europene se întregesc cu espunerile ȃiariului „Nord.“ Organul secretariatului împêrătesc rus, după ce descrie desvoltarea lucrurilor din Austria, recunoaște cumpêtul cel mare, ce ș'a impus monarhia noastră prin luarea decisiunilor în conferințele din Viena ținute sub președința monarhului și cari sunt o garanță pentru manținerea păcei, nu numai între Austria și Rusia, dar chiar a păcei europene. Cu plăcere constatăm ȃice „Neue Fr. Presse,“ că acest limbaj blând și neobicinuit a lui „Nord“ se deosebește în mod esențial de extremitățile, ce se scrieau în săptămâna trecută în acest organ și cari împrăsciau în tot locul frică și groază. În declarațiile aceste ale ȃiariului „Nord“ se află și un verdict indirect asupra articolului cunoscut în foaia „Ruski Invalid“, care judeca atitudinea Austriei ca motiv de provocare. Austro-Ungaria, închee numita foaie, e tot așa de hotărîtă a năsuși pentru manținerea păcei ca și Rusia. Ea va face tot, ce e necesariu pentru a se asigura contra unui atac eventual și noi sperăm cu „Nord,“ că scirile alarmătoare de răsboiu, ce s'au respândit în timpul din urmă, vor da loc unor sciri pacinice și imbucurătoare.

După o telegramă din Petropolea, adresată ȃiariului „N. Fr. Presse“, ȃiarele pledează a se începe negoțieri între monarhia noastră și Rusia, la aceste negoțieri să nu ia parte însă și Germania. În cercurile politice se vorbește ca Austria, să adreseze principelui de Coburg o notă colectivă a tuturor puterilor, prin care să-l provoace să abȃică dela tronul bulgar, indigitându-i-se tot odată și măsurile energice, ce se vor aplica, dacă el n'ar satisface acesteii provocări. Rusia ia asupra sa garantarea independenței Bulgariei și tot în același timp va ficsa și sfera de influință, ce are să o exercite ea precum și aceea, ce are să o exercite monarhia noastră, în statele orientale. Pe lângă aceasta ȃiariul „Sviet“ mai e de părere, ca să se stabilească încă un articol, privitoriu la desertarea Bosniei și a Herțegovinei. Acesta va fi tot odată și o garanță pentru întregitatea Turciei. Și aceasta trebuie să se pretindă cu tot dreptul din partea Rusiei. Ea nu se poate mulțămii cu detronarea și alungarea principelui de Coburg, ci lucrul de căpetenie este d'a scoate pe popoare slave de sub influința germană, ce lucră tot în detrimentul progresării și consolidării popoarelor slavice.

FOIȚA.

Ovațiunea muselor.

(Scenă lirică în versuri de F. Schiller. Traducere de Georgiu Joandrea.)

Persoanele: Tatăl, mama, junele, copila, corul țêranilor, geniul, cele șapte muse.

(Urmare.)

Acțiunea a doua.

(Musica esecută o arie mai domoală, pe când din fund se ved venind geniul și cele șapte ȃine. Țêranii se retrag, pe ambe părțile binei, geniul pășesc înainte, artele plastice la dreapta și celelalte la stânga lui.

Corul muselor.

Noi venim din depărtare,
Preste țêri și preste mare;
Căutăm popoarele de-arêndul
Prin veacuri, cum ne duce gândul,
Căutăm un loc de adăpostire
Pe-acest pãmânt, ca în iubire
Să 'ncoronăm al păcii tron, —
Departe de al lumii svon, —
Cu flori, ce mintea le-a cules
Pe-al omenirei tainic șes.

Junele.

Privesce, ce ved ochii mei?
Un cerc frumos de semiȃei!
Imagini pentru noi strêine,
Cari răspândesc zimbiri divine!

Geniul.

Unde spada nemiloasă
Curmă al omului traiu dulce,
Unde poftele hidoase
Pe om la peire-l duce,
Unde ura și prostia
Și-au înfipt al lor picior;
De-acolo, ca de urgie,
Noi fugim din calea lor.

Corul muselor.

Urîm lumea înfectată
De al vițului venin,
Lingușirea, falsitatea,
În veci le desprețuim,
Când virtuțile 'ncunună
Fruntea vr'unui muritor,
Îi ridicăm împreună
Monument neperitor.

Copila.

Ce vedenie plăcută,
Si ce simțiri în pieptul meu!
Îmi pare ceata cunoscută,
Dar n'am vedut-o 'n traiul greu!

Toți țêranii.

Ne pare ceata cunoscută,
Dar n'am vedut-o'n traiul greu.

Geniul.

Stați! Căci oameni ved aicea,
Cari au traiul fericit;
Cu cununi, și cu pantlice
Este un pom împodobit.
Ce înseamnă — aceasta oare?
Spuneți! E vre-o sêrbătoare?

Tatăl.

Ca păstori noi în iubire
O ȃi veselă sêrbăm.

Geniul.

Spuneți, care fericire
O simțiți? Toți ascultăm.

Mama.

Onoare dăm Alteței Sale,
Reginei noastre-i facem dar,
Ce coborî 'n această vale,
Să steargă al traiului amar.

Junele.

Ea este bună, zimbitoare,
Ca raȃa dulce dela soare.

Geniul.

Ei bine, fii mei iubiți,
Dar acest pom de ce-l săȃiți?

Cumcă în adevăr ca motiv al încordării relațiilor se poate privi lupta între influința slavă și între cea germană se poate ușor deduce și dintr'un discurs, rostuit de regele Milan, din incidentul serbărei patronului familiei Obrenovici. În aceste timpuri critice, a ținut între altele regele, prin care trece acum Europa, accentuarea individualității naționale are o înțoarcere însemnată. *Decumva lucrul va ajunge acolo, ca ideea slavă se vină în conflict cu ideea germană* Sârbia nu se va amesteca. Sârbii nu vor putea fi germanizați, dar ușor poate fi națiunea sârbească slavizată și atunci soarele ei a apus. *Nimenia nu poate pretinde dela actualii reprezentanți ai familiei Obrenovici, ca se servească de mijloace pentru propagarea și consolidarea ideii slave. Secretul politicii sale externe este ca să urmeze tradițiilor familiei, al cărui reprezentant este.*

Mare s'von a produs în România o corespondență a ziariului vienez „La Correspondence de l'Est“ care este încondeiată în București și e venită din sorginte *autorizată*: În aceasta scrisoare se vorbește despre atitudinea, ce o ar putea lua România în cazul unui război între monarhia noastră și Rusia. Raporturile diplomatice ale guvernului român — se țin în corespondență — față cu amândouă imperiile sunt cât se poate de *corecte*. Mesagiul regal afirmă, că aceste raporturi erau intime, afirmațiunea este adevărată însă numai la suprafață, în fond însă este în România o antipatie foarte pronunțată în contra Rusiei. Păstrăm formele diplomatice, menținem raporturi escelente, dar nu putem uita luarea Basarabiei și nedreptatea strigătoare, cu care Rusia a plătit sângele soldaților români, căzuți pe câmpurile de bătaie ale Bulgariei. Se simte în țară, că înaintarea rușilor spre orientul meridional trebuie în mod fatal se cuprindă într'o ți și România. Rusia este vrășmașă reală a românilor. Aceasta nu va să dăcă însă, că într'o astfel de întâmplare România s'ar pronunța în contra Rusiei. Guvernul domnului I. Brătianu este cu deosebire practic și mai cu seamă patriotic. El se va feri cât îi va fi cu putință să stea la o parte pentru a nu suferi nimic; nu se va amesteca în evenimente, decât dacă n'ar putea face altminterlea. Atunci el ar privi unde este interesul României și la caz de trebuință ar pune capăt simpatiiilor și antipatiilor. — Asupra acestei scrisori, „Românul“, care o a tradus întregă din foia vieneză ținând între altele, că în împregiurările acestea nu e de loc practic ca autorizatul să trimițe în toate părțile antipatiile și simpatiile lui și nici aceea, că Rusia este dușmană a României. Pe ce-și întemeiază corespondentul gazetei vieneze afirmațiunea, că „aceasta primejdie nu există din partea Austriei“? Și dacă astăzi cestiunea Transilvaniei nu este la ordinea zilei, cine 'l asigură, că în aceasta „boală a surpriselor“, care se numește cestiunea orientului, ea nu va apărea mâine. Ne cunoaștem bine și cu austriacii și cu rușii. În curs de sute de ani i am cântărit și pe unii și pe alții. Turcia și România au dreptul să susțină, că din toate statele europene ele știu în toate părțile lor politica celor două imperii vecine. Și prin urmare de ce aceasta declarațiune de simpatie pentru Austria, când orientul se clătină. Partida liberală era mai prudentă în 1887.

Tumulte studenților din Rusia.

Acum în timpul faimelor de război, ce vin cu droaia din spre Rusia, pentru de a produce o febră deosebită în spiritele pacifice dela noi, credem a fi de interes pentru cetitorii noștri, dacă comunicăm în cele de mai jos un articol apărut în „W. Tagblatt“ și scris în Petersburg, asupra tumultelor de studenți dela universitățile rusești și asupra oribilităților barbare, cari se pot comite încă ași în imperiul țarului. Corespondența aruncă o lumină tristă asupra referințelor putrede din monarhia moscovită.

Petersburg, 20 Decembrie.

„Renumitul inspector al universității din Moscva, Brisgalow, un favorit al răposatului Katkoff, este de mult neplăcut studenților. Studenții afirmă, că dânsul angajează spioni printre dânsii și că provoacă scandale dându și în același timp aerul de a fi un protector al lor. I s'a imputat cu deosebire, că a înființat o reuniune de cântări, care și ținea repetițiile la dânsul în casă, o ocaziune pentru de a și deobliga pe studenți pentru scopurile sale. Primile conflicte între Brisgalow și între studenți au izbucnit încă în toamna anului trecut, cari au avut de urmare numeroase arestări, relegări și închiderea sufrageriei universității.

Ūra în contra lui Brisgalow crescă de aci tot mai mult și mai mult. Se formă între studenți o reuniune, care avea anumitul scop de a face imposibilă rămânerea lui Brisgalow. Într'una din ultimele conveniri s'a decretat, ca Brisgalow să fie insultat în faptă la prima provocare.

La 4 Decembrie a. c. s'a dat un concert pentru ajutorarea studenților săraci. Aci se escă un conflict între Brisgalow și nisce studenți, și inspectorul primă dela un ascultătoriu de anul al cincilea, cu numele Sinjowski, două palme. Ziua următoare apără curatorul (Popetschitel) și le făcă studenților imputări pentru purtarea lor; urmară nouă tumulte, curatorul huiduit o luă la fugă.

La 6 Decembrie curtea universității era deja des de dimineață ocupată de poliție și căsaci. Studenții se întruniră și trimiseră o deputație la rectorul, cu rugarea de a se prezenta în sala festivă a universității. Când se înfățișă rectorul acompaniat de curatorul, îi presentară studenții o rezoluțiune, în care se declară, că procederea lui Sinjowski o aprobă toți studenții. Rectoratul să fie indulgent față cu Sinjowski, ear lui Brisgalow să-i dea drumul. Și în fine, ca noua ordonanță pentru universități să fie ștearsă.

Drept răspuns de aceste pretensiuni, toți cei prezenți fură lipsiți de cărțile lor de legitimare, și avertisați ca de-ocamdată în localurile universității să nu mai între.

La 7 Decembrie universitatea earăși era ocupată de poliști și casaci. Studenții, ce absentaseră ieri și au dat și ei cărțile de legitimare și au declarat, că sunt solidari cu colegii lor. De oare ce însă casacii nu voiau să le permită intrarea în universitate, se născă o pâruială, la care studenții își luară drept arme de apărare pietrele de prin curte; ear casacii făcură fără nici o milă întrebunțare de cnutele lor. La mai mulți studenți li s'au rupt — în înțelesul literal al cuventului — nasul și urechile din rădăcini. Doi studenți au rămas morți pe loc, trei au fost răniți de moarte. Casacii ascuseră apoi cadavrele celor căzuți. Studenții cerură predarea colegilor lor căzuți, drept răspuns s'au făcut arestări numeroase.

Până acum au fost relegați cu totul 27 studenți, ceilalți prinși se află încă în temniță. Ascultătorii academiei de agronomie precum și cei dela politehnic se declară solidari cu studenții universitari. Damele studioase ale universității predașă studenților o adresă călduroasă de simpatie.

Și universitatea din Petersburg este închisă. Aci cauza este ordonanța cea nouă pentru universități, care face nisce restricțiuni ne mai pomenite în arangiamentul acestor scoale înalte.

Studenții din Odessa au aderat la 1 a 1. c. la ținuta studenților din Moscva și s'au declarat solidari cu ei, protestând în contra puterii. Urmarea a fost închiderea universității din Odessa. Tumulturi s'au ivit la Charcow și la Casan tot în acest înțeles.

Atât ca estras din corespondența publicată în „Wiener Tagblatt.“ Escesele studenților ori ce motori ascunși ar avea, la tot cazul nu sunt fără de o mare însemnată pentru situația, ce domnesce în Rusia. Și dacă e ceva la mijloc, apoi adevăruri de aceste strigătoare, cari trag dungă peste multe planuri mari și bine iscodite, sunt cele mai potrivite alintări pentru oamenii cuprinși de mania de a se război.

Incunoscințare.

Din incidentul *iubileului de 50 ani a „Gazetei Transilvane“* constituindu se în Brașov un comitet pentru arangiarea acestei serbări în seara de 31 Decembrie 1887 și în ziua de 1 Ianuarie 1888 st. v., se aduce aceasta la cunoștință publicului român cu invitarea de a lua parte la această serbare.

Acei onorați domni, cari voesc să ia parte la aceasta serbare sunt rugați să binevoiască a incunoscința pe sub scrisul președinte al comitetului arangiatoriu până în 26 Decembrie 1887, st. v., spre a se putea lua dispozițiunile necesare.

Brașov, în 14 Decembrie, 1887.

Vasile Voina,
președinte.

Varietăți.

* (Denumiri de capelani.) În armata honevedimei și anume în despărț. VI-lea, grupa I la 21 fură denumiți de capelani de classa II a: Nicolau Rațu, F. Vereș, Ioan Fodor, Antoniu Pal, Ambrosiu Tatar, Alecsandru Costea, Ioan Pop, Nicolau Muntean, Alecsandru Butica, Macarie Grozea; la 22: Dionisie Pop, Parteniu Grama, Iosif Murășan și Gregorie Cărciunaș; la 23: Zacharie Sasu, Vasile Mușat, Ioan Popitia, Dionisie Aron, Ioanichim Ciurea, Zaharie Tilicea, Ioan Draia, Dimitrie Siandru, Iacob Ghija, Galacteon Vasu, Ioan Cocan și Ioan Țențu.

* (Serbarea Crăciunului la Curte.) După cum se obicinuia mai în toți ani așa și în anul acesta serbarea Crăciunului la curte s'a făcut numai în cercul strâns familial. Împărăteasa însăși a condus împodobirea pomului, care se află așezat într'un salon al Maj Sale. Împăratul și împărăteasa au fost suprînși cu multe daruri bogate de Crăciun din partea membrilor familiei. Acestea toate stau frumos așezate sub coroana pomului. În apartamentul princesei de coroană s'a împodobit un pom de Crăciun pentru mica princesă Elisabeta. Părechea princiară de coroană a luat ceaiul în apartamentul împărătesc. Împărăteasa, precum se crede va petrece timpul de earnă în capitala monarhiei, deoarece nu s'a făcut până acum alte dispozițiuni, cari de obicei se făceau la Crăciun.

* (Cas de moarte.) **Dimitrie Ienciovici**, unul dintre neguțătorii de frunte din Brașov — după cum aușim — în etate de 76 ani s'a mutat pentru totdeauna la locurile cele vecinice, unde dreptii se odihnesc. Vrednicul bărbat, distins prin faptele lui nobile și neperitoare s'a bucurat totdeauna de iubirea și stima românilor și a străinilor. Viața lui e plină de activitate și vrednică de imitat. El a fost comersant vrednic, episcop și membru al bisericii din cetatea Brașovului. Ca membru al delegațiunii și al Eforiei scoalelor centrale române gr. or. a fost totdeauna la locul seu. Dimitrie Ienciovici a fost membru fondator al Asociațiunii transilvane pentru literatura și cultura poporului român și a altor reuniuni, cari promovează cultura și se disting prin binefaceri. În ultimele momente ale vieții sale vrednicul bărbat a înzestrat scoalele centrale române din Brașov cu 30,000 de franci pentru ridicarea unui internat și pentru scopuri școlare; tot spre acest scop a dăruit un hotel în Tușnad, ce prețuesce 12,000 franci; pentru biserica română din cetate 300 franci, pentru serbările junilor brașoveni 2000 de franci, a mai dăruit și alte sume pentru reuniunile române din Brașov.

* Transferarea direcțiunii postale telegrafice din Sibiu la Cluș după cum anunță „Koložsvár“ nu se va putea face imediat,

Junele.

Ea veni din depărtare
Și departe-i al ei dor,
Vrem să fie cu 'nfocare
Țerei noastre-un scump odor.

Geniul.

Și de aceea sădiți pomul în pământ cu rădăcină,
Ca în patrie regina indigenă să devină?

Copila.

Câte suveniruri plăcute o atrag cătră a sa țeară,
Din copilăria-i dulce, a vieții primăvară:
Brațele sante de mamă, cea mai mare fericire,
Al surorilor sin gingaș și a fraților iubire.
Toate-acestea, ah, pute-vom să le 'nlocuim vr'odată,
Dă natura pentru acestea bunuri o dreaptă răspălată?

Geniul.

Iubirea n'are margini, pătrunde în tot locul;
Din o schîntee mică se nasce, cresce focul.
Avutul scump de acolo nimeni nu-l răpesece,
Dacă a lăsat iubire, iubire aici găsesce.

Mama.

Dar ea easă din palate,
Din palate aurii;
Ce-i vieața dela sate
Pe ale noastre verși câmpii?
Singur soarele-i splendoare
La noi! Ah, plăcea-i-va oare?

Geniul.

Păstori, nu e dat vouă, ca să puteți pătrunde
Un suflet nobil, care o lume 'n el ascunde.
Un spirit mare 'n lume marimea și-o arată,
Virtuți lăsând în cale-i, și 'n lume nu o caută.

Junele.

O, străini iubiiți și pacinici! Arătați-ne vr'o cale,
Cum i-am căștiga iubirea, și să-i fim cu toții plăcuți;
Cu plăcere împletire-am tot cununi Alteței Sale,
Și-am conduce-o într'ale noastre colibi pacinice din munți.

Geniul.

Un suflet bun ori unde va fi, se simte bine;
El singur își crează o lume pentru sine.
Precum un pom se 'ntinde în pături și-și primesce
Prin rădăcini puterea, prin care se 'ntăresce,
Așa și-un suflet nobil, prin fapte glorioase,
Rămâne 'n lume vecinic comoară prețioasă.
Degrab să 'ncopciază iubirea cu o iubire,
O patrie e țara, în care-i fericire.

Toți țeranii.

Învațē-ne, străine! Arată-ne un mijloc,
Cum să legăm regina de-al nostru pacinic loc?

Geniul.

Aflată-i legătura, ea vine dela sine,
Aici într'astă țeară nu toate-i sunt străine:
Căci cum ne vom numi, pe mine cu a mea ceată,
La prima ei privire, ne va cunoaște îndată,

(Va urma.)

deoarece în Cluș deocamdată lipsește un edificiu potrivit pentru lucrările acestei direcțiuni. Din considerare la împregiurarea aceasta, edificiul de poștă din Sibiu s'a închiriat de nou pentru mai mult timp

* (Semne de recunoștință prea înaltă.)

Pe timpul marelor manevre din toamna trecută Majestatea Sa s'a avut cuartirul pe la mai mulți magnați magiari, precum la Iuliu Andrassy în Terebes, la contele Eugen Festetics și la baronul George Bánffy pentru buna ospitalitate, ce a aflat în sinul familiilor respectivelor domni, Majestatea Sa li a trimis portretul lui, ca semn de recunoștință. Contele Iuliu Andrassy a primit întreg portretul în miniatură, ceilalți doi domni contele Festetics și baronul Bánffy, primiră numai bustul Majestății Sale în uniformă de Feldmareșal.

* (Limba rusă în armata noastră.)

După cum se scrie, în anul viitoriu se vor deschide mai multe cursuri voluntare pentru învățarea limbii rusești la diferite despărțăminte din trupele austro-ungare.

* (Foc). Marți între 4 și 5 oare d. a. lumea sibiiană a fost alarmată de foc. În băcănia dlui Bugarsky (strada Cisnădiei) a explodat un butoiu cu petrol. Tot Marți noaptea a izbucnit foc într-o pivniță din strada Poplăcei. Focurile au fost ușor și curând localizate și stânse.

* (În fața noii situațiuni.) Cu ocaziunea conferințelor militare din Viena baronul A. B. puse în casina națională contelui Iuliu Andrassy următoarea întrebare: „Escelență, vom avea resbel, sau nu?“ „Întreabă pe țarul,“ răspuse contele Andrassy, „acela 'ți va putea da răspunsul dorit.“

* Representanța comunală de aici va ține o ședință vineri în 20 Decembre n. la 4 oare d. m. în casa magistratului.

* (Populațiunea capitalei Ungariei.) Josif Körösi, directorul biroului statistic din Budapesta, în urma ultimei conscripțiuni a populațiunii capitalei în o publicațiune a sa dă următoarele sciri cu privire la numărul locuitorilor: În conscripția din 1 Iuliu 1886 s'a aflat 411,917 locuitori civili, cu 51,366 mai mulți ca la conscripția cu 5¹/₂ ani înainte. Numărul total al militarilor staționați în capitală a fost 10,640 sufletele. Adăugând suma aceasta pe lângă cea precedentă rezultă ca număr al întregii populațiuni 422,557. În timpul conscripțiunii au fost absente din capitală 16,308 persoane. Adăugată și această sumă pe lângă 422,557 și luându-se în considerare mersul populațiunii până în 1886 în număr rotund populațiunea capitalei s'e urcă de present la suma de 440,000 suflete. Crescerea s'e socotese pe an cu 2³/₅ procente. Uimitoare este creșterea populațiunii în partea capitalei numită Estravillan, unde populațiunea a crescut îndoit.

* Fortificațiunea capitalei române se continuă. Generalul Brialmont a fost chemat urgent la Bucuresci pentru inspectarea fortificațiunilor. Ministru de războiu român a cerut și camera a aprobat cu unanimitate de voturi, un credit de 6.000.000 franci pentru continuarea fortificațiunilor și aprovizionarea diferitelor materiale de resbel.

Suma de 6 milioane se va acoperi ca și cea dintâiu din renta amortisabilă autorisată de Corpurile legiuitoare pentru lucrări de utilitate publică.

— (Convențiunea de delimitare cu Austro-Ungaria). Cetim în „Cur. financiar“: D. Ferechi de ministrul de externe, a depus în cameră convențiunea de delimitare făcând definitiv fruntariile între România și Austro-Ungaria. Lucrarea este din cele mai meritoase.

— (Creditul mobilă austriac) a vindut soldul său de obligațiuni comunale unui sindicat vienez pe cursul de 133; este vorba de vre o 6000 obligațiuni.

— (Compania austriacă de navigațiune.) „Curierul financiar“ scrie: Un diar din Galaț anunță că, Compania de navigațiune pe Dunăre a tras la Severin tot materialul de vapoară, slepuri, pontoane etc. și adaugă că această măsură e privită ca o precauțiune față de evenimentele esteriore. Nu scim de unde confrății noștri din Galaț trag această concluziune, scim numai, că măsura luată de compania austriacă, poate fi privită cu siguranță ca precauțiune d'a pune vasele sale la adăpostul stricăciunilor ce le ar putea cauza iarna, în care a intrat.

— Afară de aceasta, societatea în toți anii are de obicei a publica suspendarea curselor sale, când iarna face imposibilă navigațiunea pe Dunăre. O asemenea publicațiune oficială ne aparând până acum, fie-care înțelege, că nici o suspendare de curse n'a putut avea loc.

* (Un surdo-mut ucigaș.) În Alba Iulia s'a întâmpat următorul cas interesant: un român a intrat în târguială cu un țigan pentru o păreche

de cisme. Ca de regulă la târgueli așa și aci, între cumpărătoriu și vîndătoriu se schimbă o mulțime de cuvinte, partea cea mai mare în un ton mai aspru de cum s'ar fi cădut. Fiul țiganului, care era surdomut, vîndînd gesticulațiunile atât ale tatălui său cât și ale cumpărătorului, cređu că acesta voește se bată pe tatăl său. Pentruca s'e l ferească de periclu luă surdo mutul un lemn, care îi era la îndemână, și lovi atât de vrășmaș pe bunul mușteriu, încât cădû momentan mort la pămînt.

* (Pe câți împărați, regi, pași, și președinți de republică a îngropat împăratul Wilhelm.) În timpul celor 90 de ani ai vieții împăratului actual al Germaniei și perdură tronul în Europa, 9 împărați, 52 regi, 6 sultani, 6 papi și domniră numai în statele-unite ale Americii 21 de președinți de republică.

Din acești 96 de monarhi, papi și președinți, trăesc astăzi numai încă patru: Isabela fosta regină a Spaniei, Francisc II fost rege al Neapolului, Amedeu ex-rege al Spaniei și sultanul Murad al V-lea. Ceilalți 90 sunt toți în morminte.

Iată-i dela 1797 până astăzi.

Împărați ai Austriei: Francisc I și Ferdinand I; împărați ai Franciei: Napoleon I și Napoleon al III-lea; — împărați ai Rusiei: Paul I, Alesandru I, Nicolae I, și Alesandru al II-lea; — al Mexicului: Maximilian I; — cinci sultani: Selim III, Mustafa IV, Mahomed II-lea, Abdul-Megid și Abdul Aziz; — șase papi: Piu VI, Piu VII, Leon XII, Piu VIII, Gregoriu XVI și Piu IX.

Regi: trei ai Prusiei: Frideric Wilhelm II, Frideric Wilhelm III, Frideric Wilhelm IV; — regi ai Sardiniei: Carol Emanuel, Victor Emanuel I, Carol Felice, Carol Albert și Victor Emanuel II devenit rege al Italiei; — cinci ai Neapolului: Ferdinand I, Iosif Bonaparte, Ioachim Murat, Francisc I și Ferdinand al II-lea; — trei ai Portugaliei: Iosif, Ioan și Maria de Gloria; doi ai Hanoverei: Ernest-August și George V; — doi ai Wurtembergului: Frideric I și Wilhelm I; — patru ai Bavariei: Maximilian Iosif I, Ludovic I, Maximilian II și Ludovic II inecat mai deunăci; — rege al Westfaliei: Ieronim Bonaparte; — al Belgiei: Leopold I; — al Greciei: Oto I; — trei ai Olandei: Ludovic, Guilom I și Guilom II-lea; — trei ai Angliei: Georgiu III, Georgiu IV și Wilam XX; — trei ai Franciei: Ludovic XVIII, Carol X și Ludovic Filip; — cinci ai Suediei: Gustav IV, Carol XIII; Carol Ioan XIV (Bernadotte) Oscar I și Carol XV; patru ai Danemarcei: Christian VII, Frideric IV, Christian VIII și Frideric VII patru ai Spaniei: Carol IV, Ferdinand VII, Iosif Bonaparte și Alfons XII.

Cei 21 președinți ai statelor-unite, încep cu Georgiu Washington și se termină cu Artur.

Prinții domnitori și cei din case domnitoare, morți în timpul acestor 90 ani, sunt la număr 467.

Și s'ar putea foarte lesne, ca s'e mai îngrope pe câți-va.

* (Un traducător regesc.) Se scie, că regele Portugaliei este un bun traducător. Majestatea Sa, care a tradus pe Goethe, pe Shakespeare și pe cei mai mulți clasici francesi, se interesează și de literatura modernă. Deunăci îi venise ideea de a traduce în limba portugeză și una din scrierile lui Zola: „La terre“; dar înainte de a se scie pe lucru, ceti în presă că traducțiunile lui Zola au fost confiscate din partea guvernului. Spre a nu munci înzadar regele Dom Luiz adresă ministrilor sei întrebarea, dacă vor lăsa s'e treacă o traducțiune ca „La terre“ de Emil Zola? Se înțelege fără s'e numească pe acela, care avea intențiune d'a face această traducțiune.

Ministrii cereau Majestății Sale timpul necesar de a ceti cartea și de a cugeta despre admisibilitatea ei. După câte-va zile declară în unanimitate, că n'ar fi cuvenit ca portugezii s'e cunoască această scriere în limba lor. În urma acestei hotăriri, regele aruncă la o parte începutul traducțiunii și se reapucă de traducerea lui Goethe și lui Shakespeare.

* Cetim în „Națiunea“: Disolvarea Camerei pare definitiv hotărâtă pentru ziua de Sâmbătă 19 curent. Așa, cel puțin, se vorbea ieri prin toate cercurile intime ale colectivităților. Se spune chiar, că regele ar fi semnat deja decretul de disolvare. Nu se scie încă dacă și senatul va fi disolvat. Nedumerirea aceasta provine din faptul, că guvernul a cerut și grăbit tragerea la sorți a jumătate din numărul membrilor senatului. Se poate însă prea bine, ca tocmai rezultatul acestor trageri la sorți, s'e fi îndemnat guvernul la disolvarea ambelor camere.

* (Oul lui Columb.) Un învățator vorbește elevilor sei despre Columb și oul lui. După ce el și fini prelegerea sa în privința aceasta, pentruca s'e se convingă, că a rămas ceva sau nu din cele esplicate

de dînsul, în capul elevilor sei, întreabă pe un elev mai din apropiere: cine a fost Columb? Elevul răspunde: o pasere.

Recenziune

asupra opului: „Metodica școlii populare“ de Dr. Petru Pipoș, profesor.

Partea I generală.

Ce aș fi eu fără de voi, nu sciu, dar mi e groază când vîd, ce sunt sute și mii fără de voi.

(Was ich ohne euch wäre, ich weiss es nicht, aber mir grauet, Seh' ich, wass ohne euch Hundert und Tausende sind.) Schiller.

Aceste cuvinte ale marelui poet german se pot aplica foarte bine față de școală. În adevăr; ce s'ar alege din sutele și miile de oameni fără de lumină, fără de învățatură? Dar cine sunt chemați a lumina mintea popoarelor? Cine au s'e dea învățaturi folosite odraslelor tinere ale țărilor? — În prima linie învățătorii populari sunt chemați a împlini această sarcină grea. În mâinile lor este pus viitorul și soarta popoarelor. În privința aceasta sunt foarte caracteristice cuvintele scrise de Florantin în „Albumul Macedo-Român“, pe cari și autorul cărții din cestiune le citează și pe cari pentru caracteristica lor le reproduc și aici:

„Sciți voi, cine poartă în realitate politica cea mare a popoarelor?”

— Suveranii! —

— Nu. —

— Oratorii camerelor legiuitoare. —

— Nici aceștia. —

— Cine dară? —

— *Învățătorii.*

Ei fac cu națiunile aceea, ce voesc.

Puternicii dictează soarta popoarelor pentru zile și ani; învățătorii o hotărăesc pentru secole și milenii.

Voiți s'e îmbunătățiți soarta unui popor? — spre acest scop înzadar îi veți reforma numai legile. . . . trebuie s'e ridicati o nouă generațiune de învățatori aleși, calificați. . . . Aceștia nu vor da neamurilor legi strălucite în codice; — ei îi vor da legi bune — în inimă!“

Soarta popoarelor așa dară este pusă în mâinile învățătorilor și dacă vrea cineva s'e judece asupra unui popor, nu are decât s'e cerceteze, ce învățatori are acel popor, și va fi pe deplin luminat. Un popor, care are învățatori luminați, zeloși, devotați cu totul chemării lor sublime, un astfel de popor de sigur se află în stare bună, soarta acelu popor e bine asigurată. Și earăși: un popor, ai cărui învățatori nu sunt calificați, cari nu pot înțelege importanța chemării lor — pe care o privesc numai de o meserie, — cari prin urmare nu sunt devotați cauzei, căreia servesc; un astfel de popor e de compătimit, soarta lui se află în mâni rele și cu anevoe poate spera timpuri bnne.

Și ce învățatori are poporul nostru românesc? Răspuns categoric la această întrebare cu anevoe s'ar putea da acum, pentru-că — durere — împregiurările mașter, în cari a trăit acest popor, și-au lăsat urmele lor și pe terenul acesta. Acea și-o poate nega nimeni, că s'a făcut și se face foarte mult în direcțiunea aceasta la români, dar încă nu s'a făcut totul; mai este mult de făcut.

Un învățator harnic, care ține cât de puțin la oficiul său, nu se mulțamește — și nu poate s'e se mulțamească — numai cu învățatura câștigată în școală în preparandiă. El trebuie s'e studieze, s'e și amplifice cunoscințele câștigate în școală și s'e mai adaugă și altele nouă lângă acelea. Eară studiarea, câștigarea de cunoscințe nu se poate face din aer; spre acest scop îi trebuiesc cărți și eară cărți. Ei dar de unde? Cărți bune de felul acesta, va s'e dîcă pentru învățatori noi românii avem foarte puține și pe acelea le au învățătorii încă de când erau în preparandiă. De unde s'e mai cetească și s'e mai învețe? Apoi chiar dacă am avea cărți destule, acelea trebuiesc cumpărate cu bani scumpi, eară bietul dascăl de sat abia și poate nutri pustia de gură, necum s'e-i mai ajungă ceva din plată și pentru cărți scumpe! Obiecțiuni de felul acesta nu arareori se pot auđi. Un învățator bun însă nu vorbește astfel. El, dacă aude de vr'o carte bună, mai bine nu mănâncă o ți două decât pâne, și și procură cartea. Și dacă nu-i permit mijloacele s'e cumpere cărți mai multe ca prin studiu propriu s'e și lărgască cunoscințele, apoi își câștigă cărți mai puține, dar astfel de cărți, în cari s'e fie cuprins tot, ce doresce el, cărți, cari s'e-i fie călăuze pe calea grea a învățământului și educațiunii.

O astfel de carte este „Metodica școlii populare“ de Dr. P. Pipoș, care e menită a da sfaturi bune învățătorului în cestiune privitoare la școală și

de a se da în mâna elevilor preparandiali. Procu- reși-o fie care învățătoriu, cetească-o și rescetească-o, apoi compareze-și conduita și metoda...

Materialul este predat într'o limbă ușoară și într'un stil fluent.

Influența limbilor străine însă se cunoaște și în cartea de față. Așa d. e. se dice: „la așa o etate“ lipsesce încă cu desăvârșire tenacitatea etc.

În privința ortografiei încă ar fi fost bine să se fi observat cu acuratețe și consecuență. Cuvântul „se poate“ este scris în două chipuri...

Și încă ceva. Voind a controla citatele din autori străini, trebuie să cetesc, sau cel puțin să frunzăresc cartea întregă ca să aflu citatul respectiv.

Aceste sunt nesce scăderi mărute, cari nu de- trag nimic din valoarea cărții și cari credem, că vor dispărea la a doua ediție și nu vor obveni în partea II specială, pe care cu dor o așteptăm.

Dare de seamă și mulțamită publică.

(Urmare din Nrii 58, 59 și 103 ai „Tel. Rom.“

Comitetul de ajutorare, constituit la 24 Aprile a. c. st. n. în comuna Galați de lângă Făgăraș în țara Oltului, spre a aduna ajutoare în favoarea celor nenorociți prin foc din aceasta comună, după-ce mai pe urmă a mai primit ajutoare

din partea marinimoșilor contribuenți, își continuă darea sa de seamă începută în Nrii 58 și 59 și continuată în Nr. 103 din „Telegraful Român“ mai departe, și arată, că au mai încurs ajutoare:

32. Dela onoratul domn Moise Dârlogea, notar cerc. în Rodbav 4 fl. 70 cr., colectați dela: Moise Dârlogea, notar cercual în Rodbav 1 fl. 50 cr.; Ioan Mihu, paroch gr. or. în Calbor 50 cr.; Ioan Joanta, paroch gr. or. în Bohoț 40 cr.; Moise Cădea, paroch gr. cat. în Calbor 1 măsură de bucate; George Bonea, paroch gr. or. în Rodbav 20 cr.; Ioan Stăngu, primar în Calbor 1 măsură de bucate; Ioan Pop, colector în Calbor 1 măsură de bucate; Filaret Dăișorean, învățător gr. or. în Bohoț 10 cr.; Ioan Stroilă, cassar în Calbor 1/2 măsură de bucate; Ioan Cârstea, vice-primar în Calbor 1 măsură de bucate și Vasiliu Neagoie, provisor în Calbor 1/2 măsură de bucate. Bucatele s'au vândut cu 2 fl.; și cu 2 fl. 70 cr.; primiți pe lângă bucatele descrise s'a făcut suma de 4 fl. 70 cr. v. a.

33. Dela onoratul domn Alecsiu Frateșiu, învățător în Satulung (Săcele) 14 fl. 27 cr. colectați dela dnii: Victor Popea, preot gr. or. în Satulung 1 fl.; Alecsiu Verzea, preot gr. or. în Satulung 1 fl.; Ioan Dorca, învățător și director în Satulung 1 fl.; Alecsiu Frateșiu, învățător în Satulung 50 cr.; Ioan Bodean, comerciant în Satulung 40 cr.; Dometiu Dogariu, învățător și director în Satulung 30 cr.; Nicolau Bârsan, învățător în Satulung 20 cr.; George Fulea, învățător în Satulung 20 cr. Prin disc dela biserica „Sfintei adormiri“ din Satulung 1 fl. 22 cr.; George Urdea, preot gr. or. în Cernat 1 fl.; prin disc dela biserica „veche“ din Cernat 2 fl. 14 cr.; N. N. 1 fl.; Nicolau Băzărea, comerciant în Turchieș 50 cr.; prin disc dela biserica „veche“ din Turchieș 1 fl. 81 cr.; Radu Odor, comerciant în Turchieș 1 fl.; N. N. 50 cr.; Anastase Bârsan, învățător în Turchieș 30 cr. și Petru Debu, învățător în Turchieș 20 cr. — Suma 14 fl. 27 cr. v. a.

Sumele de sub punctele 32 și 33 a dărei acesteia de seamă, cari fac la olaltă 18 fl. 97 cr.; s'a împărțit celor mai nenorociți incendiați din Galați în 18 Decembre, 1887 st. n.

Preste tot la acest comitet de ajutorare s'a adunat și împărțit până acuma următoarele sume de bani:

- a) 400 fl. 80 cr. împărțiți incendiaților la 10 Maiu a. c. st. n.
b) 126 fl. 61 cr. împărțiți incendiaților la 5 Iunie a. c. st. n.
c) 125 fl. 87 cr. împărțiți incendiaților la 11 Septem- bre a. c. st. n. și
d) 18 fl. 97 cr. împărțiți incendiaților la 18 Decem- bre a. c. st. n.

La olaltă dar s'a adunat și împărțit suma de 671 fl. 25 cr., ce desigur a contribuit mult la alinarea suferințelor celor lipsiți.

Le mulțamim deci din inimă onoraților domni colec- tanți și generoșilor contribuenți în numele celor incendiați, și vom publica și mai departe ori-ce ajutoare, ce vor mai incurge și după aceasta în favorul nenorociților din această comună.

Galați, 24 Decembre, 1887 st. n. Ioan Turcu, președ. Nicolau Aron, secretariul comit. de ajut.

Posta redacțiunei.

Dlul „Cronicariul“ în Arad. La obiectivitate am ținut totdeauna și ținem și în aceasta afacere, și am dat și dăm loc rectificărilor relativ la cele publicate în toaia noastră; noi cunoaștem bunăcuviința și în practică nu numai în teo- rie ca alții, dar aceea nu se poate aștepta, ca atari rectifi- cări să le lăum după alte foi. Noi nu recunoaștem autori- tatea nici unei foi în privința aceasta. Red.

Loterie.

Mercuri în 28 Decembre 1887.

Brünn: 68 43 4 15 69

Bursa de Viena și Pesta.

Din 27 Decembre n. 1887.

Table with columns for Viena and B-pesta, listing various financial instruments and their values.

Mersul trenurilor pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobre 1887.

Large table showing train schedules and fares between various stations like Budapesta, Predeal, Arad, Teiuș, Sibiu, etc.

Nota: Numerele cele grase înseamnă oarele de noapte.